

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 051 «Економіка»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
Бізнес-статистика та аналітика
(назва освітньої програми)

на тему: **«СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СЕРЕДНЬОЇ ЗАРОБІТНОЇ
ПЛАТИ В РЕГІОНАХ»**
(назва теми)

Виконавець:

Студентка обліково-економічного
факультету
Кошева Ю.С. _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Милашко О. Г. _____

ОДЕСА – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Заробітна плата – це особливий показник, який є важливою складовою не лише в сфері статистики, а у всій економіці в цілому, бо цей показник відображає економічне становище держави, а звідси і її стійкість та велич.

Мета дослідження. Метою даної випускної роботи є статистичний аналіз динаміки рівня заробітної плати в Україні, її регіонах та регіонах світу.

У якості завдань можна назвати такі:

- Проаналізувати динаміку середньомісячної номінальної заробітної плати по Україні штатних працівників за 2011-2018 рр.
- Здійснити порівняльний аналіз динаміки номінальної та реальної заробітної плати за останні вісім років.
- Представити розподіл кількості штатних працівників за рівнем номінальної заробітної плати.
- Проаналізувати динаміку середньомісячної номінальної заробітної плати за видами економічної діяльності за 2011-2018 рр.
- Вивчити інтенсивність розвитку заробітної плати за регіонами України.
- Здійснити порівняльний аналіз динаміки номінальної та реальної заробітної плати України та країн Європи.

Об'єкт і предмет дослідження

Виходячи з того, що метою є дослідження показника в Україні, відповідно об'єктом дослідження виступає економічна велич та стійкість держави, а предметом – середня заробітна плата, тобто, сам показник.

Методи дослідження

У роботі використовувалися емпіричні, теоретичні методи, методи, загальнонаукові методи дослідження. Також використовувалися такі статистичні методи, як метод масового статистичного дослідження, табличний, графічний методи, метод узагальнюючих статистичних показників, метод рядів розподілу, рядів динаміки тощо.

Інформаційна база дослідження

Інформаційною базою написання випускної роботи є наукова література з зазначеної проблематики, матеріали періодичних економічних статистичних видань, законодавчі та нормативно-правові акти з формування та регулювання середньої заробітної плати, статистична звітність, щодо структурних елементів середньої заробітної плати України і публікації Державної служби статистики., а також дані статистичної служби Європейського союзу.

Структура та обсяг роботи.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (34 найменування) та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 70 сторінок. Основний зміст викладено на 60 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 15 рисунків.

Публікації.

Кошева, Ю. С. Статистичний аналіз середньої заробітної плати в регіонах [Текст] / Ю. С. Кошева, О. Г. Милашко // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2020. – С. 32 – 36.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі роботи *«Теоретичні основи статистичного аналізу середньої заробітної плати»* розглянуто поняття та склад середньої заробітної плати; визначення номінальної та реальної заробітної плати; описано форми і системи заробітної плати.

У другому розділі роботи *«Аналіз інтенсивності розвитку та структури середньої заробітної плати в Україні»* наведені методологічні засади вивчення інтенсивності розвитку заробітної плати; проведено дослідження динаміки середньомісячної номінальної та реальної заробітної плати; здійснено аналіз динаміки середньомісячної номінальної заробітної плати за видами економічної діяльності.

У третьому розділі роботи *«Дослідження динаміки середньомісячної заробітної плати за регіонами»* проведено аналіз інтенсивності розвитку заробітної плати за окремими регіонами України; здійснено порівняльний аналіз динаміки заробітної плати України та країн світу

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі ми провели аналіз динаміки середньомісячної заробітної плати в Україні взагалі та зокрема в деяких її регіонах. Також було здійснено порівняльний аналіз рівнів та динаміки заробітної плати в Україні та інших країнах світу.

Головним джерелом доходів населення є заробітна плата, аналіз якої проводиться за її основними видами – номінальною та реальною.

Номінальна заробітна плата — це нарахована сума грошей, яку отримує найманий працівник як винагороду за свою працю, або грошовий вираз вартості праці.

У роботі представлено розрахунки показників динаміки середньомісячної номінальної заробітної плати в Україні. У результаті аналізу було продемонстровано, що середньомісячна заробітна плата стрімко зростала з 2010 року. Так, у 2010 році вона складала 2250 грн., а у кінцевому, 2018 році, заробітна плата вже збільшилась на 6616 тис. грн. Отже, за 2011-2018 рр., тобто за 8 років, рівень заробітної плати в цілому по Україні збільшився в 3,94 разів або на 294,0 %.

Реальна заробітна плата характеризує кількість товарів і послуг, яку можна придбати на номінальну заробітну плату за існуючого рівня цін і податків, або натуральний вираз ціни праці.

В Україні темп зростання номінальної заробітної плати перевищував темп зростання реальної заробітної плати усі роки, що були досліджені, окрім 2013 року. Найбільша різниця між темпами зростання реальної та номінальної заробітної плати спостерігалася в 2015 році.

Така ситуація нажалі свідчить про погіршення матеріального становища населення, про інфляційні процеси в економіці, які призводять до знецінювання заробітної плати та, як наслідок, зниження її купівельної спроможності.

У роботі було розраховано та проаналізовано ланцюгові темпи зростання номінальної та реальної заробітної плати та індекс споживчих цін.

Звернемо увагу на те, що реальна заробітна плата в Україні в 2018 році в порівнянні з 2017 роком збільшилась на 12,5 %. А ціни на різні послуги та товари, які купляють люди для невиробничого споживання, у 2018 році збільшились на 9,8 %. При цьому номінальна заробітна плата за рік збільшилась на 24,8%.

У 2017 році номінальної та реальна заробітна плати досягли найвищих своїх значень. Номінальна заробітна плата збільшилась на 37,1%, а реальна на 19,1%. Індекс споживчих цін демонструє їхнє зростання на 13,7%. На мою думку, такий різкий зріст може бути обумовленим політичною ситуацією в країні.

У роботі продемонстровано, що у 2013 році індекс споживчих цін здобув найменше значення, а саме 99,7%. Отже ми можемо зробити висновок що за рік ціни на товари та послуги впали на 0,3%. Можемо побачити, що у 2012 та 2013 рр. заробітні плати, номінальна та реальна, зросли майже однаково.

У роботі побудовано графік індексу споживчих цін. Він демонструє, що за 2010 – 2018 рр. індекс споживчих цін в Україні коливався, та досяг в 2012-2013 році мінімальної позначки, потім почав збільшуватись, і в 2014 р. та в 2015 р. він досяг вищої позначки. У 2016 та 2018 рр. індекс споживчих цін знову зменшився, майже на один рівень з 2014 роком.

Було побудовано графіки темпів зростання номінальної та реальної заробітної плати. З нього видно, що реальна заробітна плата зростає не так швидко, як номінальна заробітна плата, крім 2012 та 2013 рр. А в 2015 році стався найбільший розрив між реальною та номінальною заробітною платою.

Заробітна плата є зв'язаною з показником ефективної роботи підприємства та її оцінки продуктивності праці. В економіці вже давно доведено, що ці показники являються взаємозалежними. Головним чинником передумовою підвищення оплати є зростання продуктивності праці. Та навпаки. Необхідно проводити аналіз середньої заробітної плати та робити співвідношення темпів її зростання з темпами зростання продуктивності праці. Та також важливо, щоб зростання темпу продуктивності праці повинні перевищувати темпи зростання заробітної плати.

У роботі ми провели аналіз динаміки середньомісячної номінальної заробітної плати за видами економічної діяльності. Для дослідження нами було обрано 3 види діяльності: сільське господарство, оптова та роздрібна торгівля та освіта. Було продемонстровано динаміку середньомісячної номінальної заробітної плати за відповідними видами діяльності. У результаті аналізу показано зростання заробітної плати за усіма видами діяльності. Проте найбільший рівень заробітної плати спостерігається в оптовій та роздрібній торгівлі, на другому місці – сільське господарство. В усі роки найнижчий рівень заробітної плати – у сфері освіти.

У третьому розділі ми вивчали динаміку середньомісячної заробітної плати в інших країнах: Польщі, Великій Британії, Франції.

Було продемонстровано, що найменший рівень середньої заробітної плати саме в Україні. Так, у 2013 році в країні середня заробітна плата складала 408,5 дол. США. У наступні 4 роки із-за кризи заробітна плата у доларах різко знизилася і вже у 2015 р. середня заробітна плата складала лише 192 дол. США. У 2017 р. порівняно з 2013 р. середньомісячна заробітна плата знизилась на 147,3 дол. США. Тому найкращий рік для українців в економічному плані став лише 2013 рік.

У результаті проведеного аналізу було вивчено тенденції середньомісячної заробітної плати в Україні в цілому, за окремими областями, а також у галузевому розрізі. Також було здійснено порівняльний аналіз заробітної плати в Україні та розвинутих країнах світу.

АНОТАЦІЯ

Кошева Ю.С. «Статистичний аналіз середньої заробітної плати в регіонах»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«051 «Економіка»

за освітньою програмою «Бізнес-статистика та аналітика».

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти статистичного вивчення середньомісячної заробітної плати України та окремих регіонів, методи її розрахунку та аналізу.

Проаналізовано динаміку номінальної заробітної плати в Україні та її окремих областях. Вивчено інтенсивність розвитку номінальної та реальної заробітної плати країни. Здійснено порівняльний аналіз рівнів та динаміки заробітної плати України та розвинутих країн світу.

Запропоновано основні напрями покращення ситуації, яка склалася в країні у сфері оплати праці, перш за все, підсилення функцій органів державного управління задля недопущення від'їзду з країни потенційних заробітчан із-за низького рівня заробітної плати. Важливим є вирівнювання середньомісячної заробітної плати в галузевому розрізі та в регіональному.

***Ключові слова:** середньомісячна заробітна плата, номінальна та реальна зарплата, індекс споживчих цін, інтенсивність розвитку.*

ANNOTATION

Kosheva J.S. "Statistical analysis of the average wage in the regions"

Qualification work for a bachelor's degree in the specialty

"051" Economy "

according to the educational program "Business Statistics and Analytics".

Odessa National Economic University. - Odessa, 2020.

The theoretical aspects of statistical study of the average monthly salary of Ukraine and separate regions, methods of its calculation and analysis are considered in the work.

The dynamics of nominal wages in Ukraine and its separate oblasts is analyzed. The intensity of the development of nominal and real wages of the country has been studied. A comparative analysis of the levels and dynamics of wages in Ukraine and developed countries.

The main directions of improving the situation in the country in the field of wages are proposed, first of all, strengthening the functions of public administration to prevent the departure of potential workers due to low wages. It is important to equalize the average monthly wage by industry and regionally.

***Key words:** average monthly salary, nominal and real salary, consumer price index, development intensity.*